

2. Земка О. В. Критерії, показники та рівні сформованості підприємницької компетентності у майбутніх учителів технологій / О.В. Земка // Вісник Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка : збірник наукових праць / [ред. кол.: Курок О. І. (гол. ред.) та ін.]. – Глухів : Глухівський національний педагогічний університет імені Олександра Довженка, 2017. – Випуск 1 (33). – С. 101-110.
3. Земка О. В. Педагогічні умови формування підприємницької компетентності майбутніх учителів технологій / О.В. Земка // Вісник Черкаського університету. Серія педагогічні науки – Черкаси : Черкаський національний університет, 2017. – №15. 2017 – С. 48-53
4. Мадзігон В.В. Теоретико-методичні засади підготовки підприємців у системі економічної освіти / В.В. Мадзігон // Молодь і ринок №6 (65), 2010. – С. 29-34.
5. Шпак О.Т. Теорія та практика підготовки педагогічних кадрів до економічного виховання школярів у системі безперервної освіти : автореферат дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / О.Т. Шпак – Київ, 2001. – 27 с.

Земка О.В.

МОДЕЛЬ ФОРМИРОВАНИЯ ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСКОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ У БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ ТЕХНОЛОГИЙ

В статье описана модель формирования предпринимательской компетентности у будущих учителей технологий, состоящая из четырёх блоков. Элементами структурно-функциональной модели выступают цель, задачи, методологические подходы, общедидактические и специфические принципы, компоненты указанной компетентности, этапы, содержание, педагогические технологии и условия, формы и методы процесса формирования, критерии и уровни сформированности компетентности, а также результат педагогической деятельности в разрезе исследуемой проблемы.

Ключевые слова: структурно-функциональная модель, предпринимательская компетентность, будущие учителя технологий, профессиональная подготовка.

O.V.Zemka

THE MODEL OF FORMING THE ENTREPRENEURIAL COMPETENCE OF FUTURE TECHNOLOGIES TEACHERS

The article is devoted to the description of model of forming the entrepreneurial competence of future technologies teachers. The topicality of creating a model is that the development of market economic relations in Ukraine requires the training of enterprising young people. The leading role in the school training of pupils to entrepreneurial activity is given to teachers of technologies. The teacher himself must have a high level of entrepreneurial competence if he wants effectively teach to enterprising. In nowadays students receive certain economic knowledge in pedagogical higher education institutions, but there is no integral system of forming the entrepreneurial competence of future technologies teachers.

Structural-functional model consists of four blocks. Target block includes the purpose and tasks of specified pedagogical activity. To determine the content of the theoretically-methodological block, we analyzed the methodological approaches, identified the generally-didactic and specific principles of the implementation the process of forming, components of entrepreneurial competence of future technologies teachers. The content-activity block consists of the following elements: stages, content, appropriate pedagogical technologies, pedagogical conditions, forms and methods of the process of forming the entrepreneurial competence of future technologies teachers. Diagnostic-productive block is represented by the criteria and levels of competency formation, and the result of the pedagogical activity in the context of the researched problem.

Thus, the described structural-functional model combines the target, the theoretically-methodological, the content-activity and the diagnostic-productive blocks that have their own filling and meaning. The prospects for further research are seen in improving this model in order to effectively forming the entrepreneurial competence of future technologies teachers in the process of professional training.

Key words: structural-functional model, entrepreneurial competence, future teachers of technology, professional training.

Подано до редакції 25.10.2017.

Рекомендовано до друку канд.пед.наук, доц. В.П.Зінченко

УДК 378.14

© 2017

Лебідь О.В.

ЗМІСТ ТА СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОГО СПЕЦКУРСУ “СТРАТЕГІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ЗАГАЛЬНООСВІТНІМ НАВЧАЛЬНИМ ЗАКЛАДОМ”

У статті обґрунтовано мету та завдання навчального спецкурсу “Стратегічне управління загальноосвітнім навчальним закладом”. Визначено структуру та обсяг навчального спецкурсу, який включає два змістові модулі. Показано, що навчальний спецкурс розроблено для денної форми навчання майбутніх керівників загальноосвітніх навчальних закладів в умовах магістратури. Представлено загальний дизайн лекцій та практичних занять навчального спецкурсу “Стратегічне управління загальноосвітнім навчальним закладом”.

Ключові слова: стратегічне управління, загальноосвітній навчальний заклад, готовність керівника до стратегічного управління, навчальний спецкурс.

Постановка проблеми у загальному вигляді... Зміни, що відбуваються в системі загальної середньої освіти нашої країни вимагають звернення до здобутків теорії та практики управління. Одним із дієвих інструментів здійснення успішного управління є використання в діяльності загальноосвітніх навчальних закладів (далі – ЗНЗ)

методів стратегічного управління. Тому, сьогодні, як ніколи, виникла потреба у вдалій підготовці майбутніх керівників ЗНЗ до успішного стратегічного управління в умовах магістратури.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми... На основі аналізу наукової літератури можна стверджувати, що останнім часом значна кількість досліджень була присвячена загальним питанням підготовки керівників закладів освіти в умовах магістратури, таким як: підготовка майбутніх керівників ЗНЗ до рефлексивного управління (С. Немченко) [7]; професійна підготовка керівних кадрів до управління якістю освіти (В. Луначек) [5]; фахова підготовка магістрів з менеджменту освіти (В. Берека) [1]; підготовка магістрів менеджменту освіти до інноваційного управління ЗНЗ (Н. Меркулова) [6] та ін.

Низку робіт було присвячено проблемі формування готовності керівників ЗНЗ, а саме: формування професійної готовності директора школи до управління якістю освіти (Б. Жебровський) [2]; формування готовності майбутніх керівників ЗНЗ до оцінювання якості освітньої діяльності (М. Сидоренко) [9]; підготовка керівників шкіл до управлінської діяльності (Т. Сорочан) [10] та ін. У свою чергу необхідно зазначити, що деякі вчені займалися питаннями розвитку лише окремих компонентів готовності керівників освітніх організацій до стратегічного управління. Таких, наприклад, як: готовність менеджерів середньої освіти до управління змінами в освітніх організаціях (В. Івкін) [3]; формування стратегічної компетентності керівника ЗНЗ (Б. Ренькас) [8]; готовність керівників освітніх організацій до змін в основі стратегічного управління (А. Кандаурова) [4] та ін. Що ж до проблеми формування готовності керівників ЗНЗ до стратегічного управління в умовах магістратури, то вона раніше не вивчалася і потребує детального вивчення.

Формулювання цілей статті... Мета статті полягала у визначенні змісту і структури навчального спецкурсу "Стратегічне управління ЗНЗ".

Виклад основного матеріалу дослідження... Організаційною формою підготовки майбутніх керівників ЗНЗ в умовах магістратури може стати навчальний спецкурс "Стратегічне управління ЗНЗ".

Предметом вивчення спецкурсу є вивчення теорії та практики стратегічного управління, а також методики і методології дослідження стратегічного управління ЗНЗ.

Метою викладання спецкурсу є засвоєння знань та придбання навичок створення системи стратегічного управління ЗНЗ і забезпечення її функціонування в динамічному освітньому просторі; засвоєння знань з теоретико-методологічних аспектів розроблення стратегій, стратегічних планів, програм і проектів.

Завдання спецкурсу: глибоке засвоєння магістрантами знань, що розкривають зміст і структуру стратегічного управління та чинники, які впливають на його здійснення; опанування нових знань щодо сутності й специфіки стратегічного підходу до управління ЗНЗ; опанування магістрантами первинних умінь підбору форм і методів до успішного здійснення стратегічного управління.

Структура спецкурсу "Стратегічне управління ЗНЗ" подано у табл. 1.

Програма спецкурсу складається з таких змістових модулів: "Стратегічне управління в системі управління ЗНЗ" і "Стратегія розвитку ЗНЗ в системі стратегічного управління".

Перший модуль – "Стратегічне управління в системі управління ЗНЗ" присвячено аналізу сутності стратегічного управління та ролі керівника ЗНЗ в цьому процесі.

Лекція 1. Сутність і основні складові стратегічного управління ЗНЗ.

Сутність стратегічного управління. Принципи, види і функції стратегічного управління. Переваги "стратегічного підходу" до управління. Завдання стратегічного управління. Складові (компоненти) стратегічного управління. Технологія процесу стратегічного управління. Об'єкти і суб'єкти стратегічного управління.

Порівняльна характеристика оперативного і стратегічного менеджменту. Етапи розвитку стратегічного управління. Школи стратегічного управління. Переваги стратегічного управління організацією. Стадії процесу стратегічного управління.

Лекція 2. ЗНЗ як об'єкт стратегічного управління.

Відмінностей закладу освіти від виробничої або комерційної організації. Етапи розвитку організації: зростання на творчості, зростання на керівництві, зростання через делегування, зростання через координацію, зростання через співпрацю. Особливості ЗНЗ як об'єкту стратегічного управління. Стратегічно орієнтований ЗНЗ. Переваги стратегічно орієнтованого ЗНЗ. Стратегічне управління – необхідною умовою ефективного і стабільного функціонування ЗНЗ. Доцільність впровадження стратегічного управління в ЗНЗ. Ресурсного підхід до впровадження стратегічного управління в ЗНЗ.

Лекція 3. Місія і цілепокладання в стратегічному управлінні.

Поняття і значення місії організації. Роль, значення, сутність і місце місії у стратегічному управлінні. Підходи до формування місії. Обов'язкові елементи формулювання місії. Види та принципи формулювання цілей організації. Місія як генеральна мета ЗНЗ. Необхідність формулювання місії ЗНЗ. Приклади місії ЗНЗ.

Структура спецкурсу “Стратегічне управління ЗНЗ”

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин (денна форма)					
	усього	у тому числі				
		л	с/п	лаб	інд	ср
1	2	3	4	5	6	7
<i>Змістовий модуль 1</i>						
Тема 1. Сутність і основні складові стратегічного управління ЗНЗ	20	4	-	-	2	14
Тема 2. ЗНЗ як об’єкт стратегічного управління	13	2	4	-	2	7
Тема 3. Місія і цілепокладання в стратегічному управлінні	28	4	6	-	2	14
Тема 4. Стратегічний аналіз як основа формування стратегії ЗНЗ	24	4	4	-	2	14
Тема 5. Стратегічне планування в ЗНЗ	15	2	4	-	2	7
	100	16	18	-	10	56
<i>Змістовий модуль 2</i>						
Тема 6. Стратегія організації: сутність, види і сучасне розуміння	19	4	-	-	2	13
Тема 7. Оцінювання та добір стратегії	15	2	4	-	2	7
Тема 8. Управління розвитком стратегії	23	4	4	-	2	13
Тема 9. Стратегічний контроль та оцінка реалізації стратегії	23	4	4	-	2	13
	80	14	12	-	8	46
<i>Всього годин</i>	180	30	30	-	18	102

Процес визначення цілей. Роль стратегічних цілей. Критерії в постановці цілей. Створення збалансованої системи цілей і завдань. Ієрархія цілей: структура, правила побудови. Класифікація цілей. Цілі розвитку стратегічного бачення. Приклади стратегічних цілей ЗНЗ. “Дерево цілей” ЗНЗ.

Лекція 4. Стратегічний аналіз як основа формування стратегії ЗНЗ.

Принципи проведення стратегічного аналізу. Зовнішнє середовище як сукупність соціально-економічних чинників ефективності функціонування ЗНЗ. Макро- і мікросередовище ЗНЗ. Фактори впливу зовнішнього середовища ЗНЗ: демографічні, соціокультурні, нормативно-правові, політичні, науково-технологічні, економічні, природно-екологічні. Ресурси ЗНЗ та їх комплексний аналіз. Методи стратегічного аналізу.

Лекція 5. Стратегічне планування в ЗНЗ.

Роль та місце стратегічного планування в системі стратегічного управління. Зміст стратегічного планування та його відмінності від інших видів. Цілі, завдання, принципи, етапи стратегічного планування. Переваги та складності стратегічного планування. Зміст стратегічного плану ЗНЗ. Розділи стратегічного плану. Стратегічні плани і стратегічні проекти. Ключові показники ефективності в системі стратегічного планування. Моделі та методи стратегічного планування. Взаємозв’язок стратегічних, поточних та оперативних планів ЗНЗ. Ресурсне забезпечення стратегічних планів. Бар’єри стратегічного планування та способи їх подолання.

Другий модуль – “Стратегія розвитку ЗНЗ в системі стратегічного управління” присвячено аналізу сутності, класифікації, етапам реалізації стратегії.

Лекція 6. Стратегія організації: сутність, види і сучасне розуміння.

Поняття і компоненти стратегії. Стратегії Г. Мінцберга – п’ять “П”. Фактори, що впливають на вибір стратегії. Варіанти стратегії в залежності від масштабів діяльності. Стратегії на різних етапах життєвого циклу ЗНЗ. Етапи формулювання стратегії. Рівні стратегій: корпоративна, ділова, функціональна і операційна стратегія.

Лекція 7. Оцінювання та добір стратегії.

Фактори, що впливають на вибір стратегії. Оцінка прийнятності ризику. Варіанти стратегії в залежності від масштабів діяльності. Стратегії на різних етапах життєвого циклу галузі. Варіанти стратегії в залежності від ринкової позиції. Основи виконання стратегії. Приведення структури у відповідність зі стратегією. Формування організаційної культури, відповідної стратегічним змінам. Приведення організаційної структури у відповідність зі стратегією.

Лекція 8. Управління розвитком стратегії.

Бар'єри реалізації стратегій. Організаційне забезпечення стратегічного управління. Фінансово-економічні аспекти реалізації стратегічних планів, програм, проектів. Соціально-психологічне забезпечення стратегічного управління і формування стратегічної поведінки персоналу. Інформаційно-аналітичне забезпечення стратегічного управління. Оцінка успішності стратегічного управління.

Лекція 9. Стратегічний контроль та оцінка реалізації стратегії.

Типи контролю в організації: стратегічний, тактичний, поточний (оперативний). Основні відмінні риси і розмежування сфер систем контролінгу. Етапи стратегічного контролю. Характеристики успішного контролю.

Крім лекцій, до спецкурсу зараховано сім практичних занять.

Практичне заняття 1. Конкуреноспроможність ЗНЗ та методи її визначення.

1. *Робота в малих групах та презентація виконання завдання з елементами дискусії.* Об'єднайте показники конкуреноспроможності ЗНЗ у певні групи і надайте їм відповідні назви і характеристики.

2. *Аналіз управлінських ситуацій з наступним груповим обговоренням.* Проаналізуйте запропоновані ситуації і дайте відповідь на поставлені питання.

1. ЗНЗ очолив новий керівник. Незважаючи на те, що в ЗНЗ вже був план, розроблений торік його попередником, новий керівник почав свою діяльність із розробки стратегічного плану. Чи правильні були його дії? Відповідь обґрунтуйте.

2. ЗНЗ стабільно функціонує вже 10 років під керівництвом одного керівника, тому вищому керівництву можна не турбуватися найближчі 1-2 роки. Проте керівник ЗНЗ не проявляє ініціативи з приводу того, щоб займати лідируючу позицію серед ЗНЗ-конкурентів. Чи варто в такій ситуації змінювати керівника ЗНЗ, і чому?

Положення ЗНЗ в освітньому просторі є стабільним, а майбутнє безхмарним. Чи треба при стратегічному плануванні досліджувати стратегію ЗНЗ-конкурентів, якщо витрати на дослідження становлять 2% від прибутку?

3. *Робота в малих групах (з наступним груповим обговоренням).* В місті є декілька ЗНЗ, параметри діяльності яких надано в табл. 2.

Таблиця 2

Оцінка параметрів діяльності ЗНЗ

Показник	Експертна оцінка діяльності ЗНЗ, балів		
	ЗНЗ А	ЗНЗ Б	ЗНЗ В
Наявність місії та тривалої освітньої професії	30	50	80
Неповторність система звичаїв, традицій	70	30	50
Рівень освітніх послуг	40	55	25
Оригінальність системи навчання та виховання	30	70	80
Наявність і кількість зв'язків з вищими навчальними закладами	60	65	65
Доступність інформації про свій потенціал, успіхи та освітні послуги	65	80	50
Наявність тісної співпраці з батьками, громадськістю	50	75	85

Визначте конкурентні позиції всіх трьох ЗНЗ в місті. Що слід зробити кожному ЗНЗ для підвищення своєї конкурентної позиції?

4. *Домашнє завдання.* Оцінити конкуреноспроможність обраного ЗНЗ за методом, заснованим на теорії ефективної конкуренції.

Практичне заняття 2. Формулювання місії та постановка стратегічних цілей ЗНЗ.

1. *Метод незавершених речень (з подальшим груповим обговоренням):* "Місія ЗНЗ...".

2. *Робота в малих групах (з наступним груповим обговоренням).* Оцініть сформульовані нижче місії ЗНЗ, виділивши образ і кредо. Які важливі елементи місії, на ваш погляд, слід уточнити чи змінити? Запропонуйте свої варіанти місій.

Приклади місії ЗНЗ:

– розвивати світоглядні переконання школярів; становлення громадянина України з визначальними патріотичними цінностями;

– різносторонній розвиток, формування творчих здібностей, збереження і зміцнення здоров'я дітей;

– використання ідей родинної педагогіки, етнопедагогіки, національних традицій в навчально-виховному процесі школи; діяльність педагогічного колективу з розвитку інтелектуальних задатків, громадської активності, самостійності та організаторських здібностей учнів;

– створення сучасного освітнього середовища, спрямованого на пошук та впровадження ефективних способів розкриття, вдосконалення та реалізації творчого потенціалу дитини через навчання, сім'ю, громаду.

3. *Індивідуальне завдання (з наступним груповим обговоренням)*. Сформулювати місію ЗНЗ, що бажає увійти в українській освітній простір. Обґрунтувати, що в наведеній місії ЗНЗ визначає кожний із обов'язкових елементів формулювання місії.

4. *Домашнє завдання*. Розробіть місію для ЗНЗ приватної форми власності, діяльність якого спрямована на поглиблене вивчення учнями іноземних мов.

Практичне заняття 3. Аналіз внутрішнього та зовнішнього середовища ЗНЗ.

1. *Групова дискусія*. Тема: "Якими є внутрішні та зовнішні фактори впливу на функціонування ЗНЗ ?".

2. *Робота в малих групах (з наступним груповим обговоренням)*. Внаслідок сканування і моніторингу зовнішнього середовища ЗНЗ встановлено дію наступних факторів: 1) збільшення видів і типів ЗНЗ; 2) прослідковується майже необмежений доступ учнів до будь-якої інформації з урахуванням віку дітей; 3) поширення комп'ютерних технологій на навчальний процес; 4) розширення прав, повноважень, підвищення відповідальності керівників ЗНЗ; 5) розширення варіативності змісту навчальних програм, що у ЗНЗ веде до певної профілізації; 6) зниження бюджетного фінансування ЗНЗ; 7) відсутність високої мотивації педагогічних кадрів для підвищення професійної майстерності і творчої праці; 8) нестабільність зовнішнього середовища, викликана формуванням ринкових відносин; 9) входження України в Європейській освітній простір; 10) обмеженість умов для розвитку професіоналізму керівників ЗНЗ у повсякденній практиці; 11) недосконалість нормативно-правової бази функціонування ЗНЗ.

Необхідно: зобразити методику аналізу зовнішнього середовища ЗНЗ; згрупувати названі фактори; передбачити їх вплив на ЗНЗ; запропонувати ЗНЗ заходи для ліквідації загроз і використання можливостей зовнішнього середовища; ілюструвати роботу таблицею з наступними графами: а) групи факторів; б) назва факторів; в) можливий вплив факторів на ЗНЗ; г) загрози (+), можливості (-); д) заходи ЗНЗ з ліквідації загроз і використання можливостей.

3. *Робота в малих групах (з наступним груповим обговоренням)*. Встановлено наступні ознаки внутрішнього середовища ЗНЗ: 1) висока питома вага енергетичних затрат; 2) не сформовано поки що стабільного кадрового складу; 3) матеріальна база ЗНЗ застаріла, недостатня кількість демонстраційного обладнання, наочності; 4) побудовано власну котельню; 5) не вистачає коштів на впровадження досягнень науки; 6) педагогічний колектив досвідчений; 7) зарплати порівняно низькі; 8) відсутня система інформування про зовнішнє середовище; 9) керівник авторитету в ЗНЗ та місті не має; 10) приміщення ЗНЗ в занедбаному стані; 11) відгуки про ЗНЗ схвальні; 12) високий рівень забезпечення ЗНЗ якісною мережею Інтернет; 13) занадто велика кількість перевірок ЗНЗ; 14) ЗНЗ знаходиться біля міського автовокзалу; 15) низька якість підручників.

Необхідно: класифікувати названі ознаки внутрішнього середовища на сильні і слабкі сторони в розрізі кожного аспекту середовища (навчальний процес, фінанси, позашкільна робота та ін.); відповідь оформити таблицею.

4. *Домашнє завдання*. Провести діагностику внутрішнього середовища обраного ЗНЗ або рекомендованого викладачем, користуючись звітністю та документацією цього ЗНЗ.

Практичне заняття 4. Підготовка та оформлення стратегічного плану.

1. *Групова дискусія*. Тема: "З якою метою здійснюється стратегічне планування в ЗНЗ?".

2. *Індивідуальне проблемне завдання (з подальшим груповим обговоренням)*. На прикладі власного навчального закладу проаналізуйте, як здійснюється підготовка та оформлення стратегічного плану. Визначте плюси та мінуси цього процесу.

3. *Домашнє (творче) завдання*. Створення стратегічного плану сучасного ЗНЗ (з можливістю подальшого ознайомлення з цим планом магістрантів з метою взаємонавчання і пошуку спільних позицій).

Практичне заняття 5. Аналіз альтернативних стратегій та вибір стратегії розвитку ЗНЗ.

1. *Метод аналізу проблем (робота в парах з подальшим груповим обговоренням)*. Визначте найактуальніші проблеми, з якими стикається керівник ЗНЗ під час аналізу і вибору стратегії розвитку ЗНЗ. Хто зі співробітників ЗНЗ може допомогти керівнику вирішити ці проблеми ?

2. *Робота в малих групах (з наступним груповим обговоренням)*. В результаті аналізу середовища встановлено, що в ЗНЗ А загрози зовнішнього середовища значно переважають можливості, а слабкі сторони внутрішнього середовища значно суттєвіші сильних. Тобто стратегічна обстановка надто погана. ЗНЗ Б, навпаки, має стратегічне становище середнього рівня і бурно розвивається, є надзвичайно перспективним. Визначити: Яку стратегію Ви запропонуєте кожному ЗНЗ ?

3. *Робота в малих групах (з наступним груповим обговоренням)*. Внутрішнє середовище ЗНЗ характеризується тим, що переважна кількість учнів ЗНЗ – діти з неповних і не благополучних сімей, з сімей з низькими доходами. Яку базову конкурентну стратегію можна запропонувати ЗНЗ? Дайте їй характеристику.

4. *Робота в малих групах (з наступним груповим обговоренням)*. Про зовнішнє і внутрішнє середовище ЗНЗ відомо наступне: кількість бажаючих навчатися в ЗНЗ суттєво зростає; органи державної влади і громадськість почали звертати увагу на рівень освітніх послуг в ЗНЗ; якісний склад педагогічного колективу ЗНЗ

високий. Яку базову конкурентну стратегію можна запропонувати ЗНЗ? Дайте їй характеристику.

5. *Домашнє завдання.* ЗНЗ області належать до трьох типів. ЗНЗ першого типу, не мають стабільної стратегії функціонування. Вся діяльність цих ЗНЗ ґрунтується на швидкій реакції на зміну ситуації в сфері загальної середньої освіти. ЗНЗ другого, найбільш поширеного типу, навпаки, використовують порівняно стабільні прийоми і методи управління, які застосовують роками, децю вдосконалюючи. Для них стабільність є обов'язковою умовою функціонування. Впровадження змін неприпустимі. ЗНЗ третього типу будують свою діяльність на постійному впровадженні інновацій. Нерідко вони програють, але за рахунок освоєння новинок, мають значні конкурентні переваги. Визначити: до якого типу базових стратегій конкурентоздатності можна віднести кожну виділену групу ЗНЗ? Запропонуйте базову стратегію конкурентоспроможності для кожної із виділених груп ЗНЗ.

Практичне заняття 6. Реалізація стратегії, контроль і внесення необхідних змін.

1. *Метод есе.* Підготувати есе на одну з тем: "Показники вимірювання ефективності стратегії ЗНЗ", "Критерії оцінки ефективності впровадження стратегії ЗНЗ", "Використання збалансованої системи показників для оцінювання ефективності реалізації стратегії ЗНЗ".

2. *Групова дискусія.* Тема: "Стратегічні зміни в ЗНЗ: об'єктивно викликана необхідність".

3. *Домашнє завдання.* Скласти термінологічний словник з теми практичного заняття.

Практичне заняття 7. Реалізація концепції стратегічного управління ЗНЗ.

1. *Метод незавершених речень (з подальшим груповим обговоренням):* "ЗНЗ майбутнього...".

2. *Групова дискусія.* Тема: "Стратегічно орієнтований ЗНЗ як умова реалізації концепції ЗНЗ".

3. *Домашнє завдання (проект).* Розробіть модель сучасного ЗНЗ майбутнього.

Висновки... Розроблений навчальний спецкурс "Стратегічне управління ЗНЗ", запроваджений в магістратурі зі спеціальності "Менеджмент (Управління навчальним закладом)", створить умови для: отримання нових знань з теорії стратегічного управління в системі освіти; оволодіння первинними вміннями підбору організаційних форм й методів для успішного здійснення процесу стратегічного управління ЗНЗ та розвитку складових готовності керівника ЗНЗ до такого виду управління. До перспектив подальшого дослідження слід віднести вивчення ефективності впровадження навчального спецкурсу (розробка критеріїв та методик дослідження).

Використана література:

1. Берега В. Є. Теоретико-методичні основи фахової підготовки магістрів з менеджменту освіти : автореф. дис. ... д-ра пед. наук; спец. 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти / Віктор Євгенович Берега; Ін-т пед. освіти і освіти дорослих АПН України. – К., 2008. – 42 с.
2. Жебровський Б.М. Формування професійної готовності директора школи до управління якістю освіти : автореф. дис. ... канд. пед. наук; спец. 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти / Борис Михайлович Жебровський. – К., 2002. – 24 с.
3. Івкін В.М. Формування психологічної готовності менеджерів середньої освіти до управління змінами в освітніх організаціях : автореф. дис. ... канд. пед. наук; спец. 19.00.01 – загальна психологія, історія психології / Івкін Володимир Миколайович ; Ін-т психології ім. Г.С. Костюка НАПН України. – К., 2010.
4. Кандаурова А.В. Готовность руководителей образовательных организаций к изменениям в основе стратегического управления / А.В. Кандаурова // Специфика педагогического образования в регионах России. – Тюмень : Тюменский областной государственный институт развития регионального образования, 2015. – С. 68-69.
5. Луначек В.Е. Теоретико-методичні засади професійної підготовки керівних кадрів в умовах магістратури до управління якістю освіти. Дис. ... д-ра пед. наук; спец. 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти / Вадим Едуардович Луначек. – Харків, 2012 – 575 с.
6. Меркулова Н. В. Підготовка магістрів менеджменту освіти до інноваційного управління загальноосвітнім навчальним закладом. Дис. ... канд. пед. наук; спец. : 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти / Наталя Володимирівна Меркулова. – Черкас. нац. ун-т ім. Богдана Хмельницького. – Черкаси, 2015. – 200 с.
7. Немченко С. Особливості підготовки майбутнього керівника ЗНЗ до рефлексивного управління / С. Немченко // Молодь і ринок. – 2014. – № 11 (118). – С. 161-165.
8. Ренькас Б.М. Формування стратегічної компетентності керівника загальноосвітнього навчального закладу / Б.М. Ренькас // Теорія та методика управління освітою : електронне наукове фахове видання ДВНЗ : "Університет менеджменту освіти". Режим доступу: <http://eprints.zu.edu.ua/id/eprint/10062>
9. Сидоренко М. До проблеми готовності майбутніх керівників загальноосвітніх навчальних закладів до оцінювання якості освітньої діяльності / М. Сидоренко // Гуманітарний вісник Державного вищого навчального закладу "Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди". Серія : Педагогіка. Психологія. Філософія : зб. наук. пр. – Вип. 33. – Переяслав-Хмельницький, 2014. – С. 147-155.
10. Сорочан Т.М. Підготовка керівників шкіл до управлінської діяльності : теорія і практика : монографія / Тамара Михайлівна Сорочан. – Луганськ : Знання, 2005. – 384 с.

Лебедь О.В.

СОДЕРЖАНИЕ И СТРУКТУРА УЧЕБНОГО СПЕЦКУРСА

“СТРАТЕГИЧЕСКОЕ УПРАВЛЕНИЕ ОБЩЕОБРАЗОВАТЕЛЬНЫМ УЧЕБНЫМ УЧРЕЖДЕНИЕМ”

В статье обоснована цель и задачи учебного спецкурса “Стратегическое управление общеобразовательным учебным учреждением”. Определена структура и объем учебного спецкурса, который включает два содержательных модуля. Показано, что учебный спецкурс разработан для дневной формы обучения будущих руководителей общеобразовательных учебных учреждений в условиях магистратуры. Представлены общий дизайн лекций и практических занятий учебного спецкурса “Стратегическое управление общеобразовательным учебным учреждением”.

Ключевые слова: стратегическое управление общеобразовательным учебным учреждением, готовность будущего руководителя общеобразовательного учебного учреждения к стратегическому управлению, учебный спецкурс.

O.V.Lebid

SYLLABUS CONTENT AND STRUCTURE OF

‘STRATEGIC MANAGEMENT OF A GENERAL PURPOSE EDUCATION INSTITUTION’

The Paper substantiates the aim and objectives of the ‘Strategic Management of a General Purpose Education Institution’ syllabus. There is determined the structure and volume of the syllabus including two content modules. The first one is ‘Strategical Management in the System of Management of a General Purpose Educational Institution’. The Module is devoted to the analysis of the essence of the strategic management and the role of a senior manager of the Education Institution involved into the process. It consists of 5 lecture classes. The second content module is ‘Strategy of General Purpose Education Institution Development in the Management System’. It is devoted to the analysis of the essence, sorting and strategy implementation strategy. The module includes 4 lecture classes. The Paper consists of an abstract of offered lecture class content. In addition to the lecture classes the syllabus includes seven practical classes on: competitiveness of the General Purpose Education Institution and the way how to identify it; mission and strategic objective setting for the General Purpose Education Institution; the external and internal General Purpose Education Institution’s environment analysis; strategic plan preparation and arranging; alternative strategy analysis and development strategy choice for General Purpose Education Institution; strategy implementation, control and necessary change implementation; strategic management content implementation within General Purpose Education Institution. At the process of practical classes conducting we use the next methods: presentation with the discussing elements, management situation analysis with subsequent group discussion, work in mini groups with the subsequent group discussion, the method of unfinished sentences, individual problem sorting out task, group discussion, method of problem analysis and essay method. The paper presents the ‘Strategic Management of a General Purpose Education Institution’ Syllabus general designs of both lecture classes and practical ones.

Key words: Strategic Management of a General Purpose Education Institution, awareness of a prospective manager of the General Purpose Education Institution of strategic management, syllabus.

Подано до редакції 24.10.2017.

УДК 378.011.3 – 051: 373.2] : 316.42 (043.3)

© 2017

Лесіна Т.М.

ДОСЛІДНИЦЬКИЙ ІМПЕРАТИВ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ СТУДЕНТІВ – ПЕРЕДУМОВА ЇХНЬОЇ ГОТОВНОСТІ ДО РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНИХ УМІНЬ І НАВИЧОК ДОШКІЛЬНИКІВ

У статті розглядається проблема підготовки майбутнього вихователя дошкільного закладу освіти, який здатний компетентно розвивати соціальні уміння і навички у старших дошкільників. Висвітлюються специфічні характеристики дослідницької діяльності, її ресурси в аспекті підготовки студентів у процесі педагогічної практики до становлення дошкільника як суб’єкта соціальної дії. Практико-орієнтовна підготовленість майбутніх фахівців розглядається в якості і критерію успішності засвоєння ними теоретичних засад розвитку у дітей соціальних умінь і навичок, і експериментального майданчика апробації та впровадження інновацій у практику довілля, що базуються на науково-педагогічному осмисленні студентами проблемного поля соціального розвитку сучасних вихованців.

Ключові слова: студент-практикант, творчий потенціал особистості, самостійна дослідницька діяльність, соціальні уміння і навички старшого дошкільника.

Постановка проблеми у загальному вигляді... У межах вирішення сучасною вітчизняною освітою новопосталих завдань, які окреслено, зокрема, у законі України «Про освіту» та концепцій нової української школи, актуалізується роль дошкільної ланки освіти. Насамперед маємо підстави констатувати прийнятні про таке: домінантність самоцінності дошкільної освіти через чітке окреслення як базових етапів фізичного, психічного та соціального становлення дошкільника, так і вікової періодизації, де обов’язковим визнано здобуття дошкільної освіти дитиною старшого дошкільного віку; констатація особливого й вагомого значення передшкільної освіти дітей п’яти-шести років щодо набуття випускником нової української школи тріади властивостей – «особистість – патріот – інноватор». Відтак, посилюються і ускладнюються вимоги до суб’єктів освітньої діяльності у сфері дошкільної освіти, з-поміж яких ключовою залишається роль педагога-дошкільника.

Аналіз наукових джерел, в яких безпосередньо або опосередковано висвітлюються особистісно-професійні здатності успішного вихователя дошкільних закладів освіти (А. Богуш, Т. Жаровцева, Ю. Кононенко, О. Листопад, Т. Савінська, Н. Сиротич, Ю. Руденко та ін.), засвідчують принципову важливість професійної підготовки нового